

Projektové odpoledne

Dne 19.10.2009 proběhlo na naší škole projektové odpoledne, tentokrát na téma:

Už vím co je šikana

Popis projektu:

1. děti se seznámily s problémem šikany

Každé dítě dostalo 3 lístečky, na které mělo napsat vždy jednu myšlenku týkající se šikany. (co ví o šikanování).

Děti se rozdělily do dvojic, kde si tyto myšlenky ukázaly a vyřadily ty, které měly stejné. Tímhle způsobem pokračovaly ve čtveřicích a v šesticích. Myšlenky, které zůstaly jsme zpracovávaly a povídaly si o nich.

2. rozdělení do skupin

Děti si měly prohlédnout obrázky a vybrat si ten, který se jim nejvíce líbil. Na každém obrázku bylo motto týkající se přátelství. Opakem šikany (nepřátelství mezi sebou, je přátelství). Obrázek byl podlepený barevným papírem. Jedna skupinka měla modrou barvu, druhá červenou, třetí žlutou, čtvrtá hnědou a pátá zelenou.

Po tomto rozdělení děti pracovaly již společně ve skupinkách.

3. doplňovačka

Děti v této doplňovačce zjistily bližší informace o šikaně. Na řádky musely doplnit vhodná slova.

Ukázka textu:

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje, když _____žák pro vlastní potěšení _____druhým.

V počátku se to děje nenápadně, jako různé_____ _____zesměšňování, přehlížení, pomlouvání

Postupně nastupuje fyzické násilí – _____, krádeže, poškozování věcí

_____mohou být šikanovány i psychicky a následky si mohou vést celý _____

Šikanování je _____věc a často bývá _____činem

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl_____, nebo proto že by si to nějak _____

_____ není v tobě, ale v lidech, kteří ti _____

Jak se můžeš bránit?

_____ se rodičům

Svěř se _____

Svěř se někomu _____

Zavolej bezplatně na linku _____ tel. 800 155 555

Slova patřící do doplňovačky

silnější legrácky trestným ubližují dospělému

Svěř bití život vážná zasloužil Chyba Oběti

ubližuje špatný bezpečí

4. scénky

Co děti nejvíce bavilo a nám se líbilo?

Hraní scének.

Každá skupinka dostala příběh, ve kterém vystupovaly děti, které se již se šikanou setkaly.

Úkol skupinek byl zahrát scénku podle předlohy a domyslet konec.

Potom tyto scénky nakreslily jako leporelo.

Ukázky textu scének:

Maminčin mazánek

Tento příklad byl také považován pouze za legrácky a děti se divily, když jsme jejich chování označili za šikanu. Stále hodnotily jednoho ze spolužáků.

Bylo jim k smíchu, že má od maminky každý den pěknou svačinu, že nosí v zimě po tělocviku ven čepici, že má legrační boty, že se mu něco nepovedlo, a vše doprovázely ironické poznámky. Děti se takto chovaly i k sobě navzájem, ale jeho se poznámky více dotýkaly, dal najevo, že mu vadí. V jeho případě došlo k tomu, že se u něj po čase objevila žaludeční neuróza a další zdravotní problémy.

Bezproblémová třída

Bezproblémová třída devátáků byla dobrou partou s mladou třídní učitelkou, kterou měly děti rády. Do této třídy chodil kluk malého vzrůstu. Když se děti pošťuchovaly, vždycky byl u toho, nejlépe v centru dění. Třídní učitelku jsme upozorňovali, ať mu věnuje více pozornosti. Učitelka, třída i ten chlapec vždy hovořili jen o legraci (nikdy nešlo o hrubé násilí).

Po nějaké době nás třídní učitelka požádala, jestli bychom si mohli dění ve třídě více všimnout. Zjistila, že pošťuchování se mění v legraci jen pro jednu stranu. Postižený chlapec ale nikdy o

šikaně nechtěl mluvit, pořád to byla zábava a nic špatného. Teprve později řekl, že v současné době už nemá cenu něco řešit, že si své ohlídá a v novém působišti na střední škole si dá pozor.

Šikana nebo škádlení - Adéla

Adéla je dívka z osmé třídy. Pocházející z úplné rodiny žijící průměrným životem. I její pozice ve třídě byla průměrná. Na začátku školního roku měla rozhovor s matkou o důležitosti hodnocení osmého ročníku pro přijetí na vysněné gymnázium.

Adéla si rozhovor vzala k srdci a začala se hned od začátku školního roku učit a její výsledky byly výrazně nejlepší z celé třídy. Této změny si všimla skupinka velmi oblíbených dívek a začaly se Adéle posmívat a nadávat do šprtů. Když měla službu v šatně, schválně tam zůstávaly co nejdéle, aby Adéla přišla do vyučování pozdě. Při obědě si odsedávaly se slovy: „Se šprtou mi fakt nechutná.“. Lepily jí žvýkačky do penálu a často ji schovávaly sešity. Adéla si tyto útoky dlouho nechtěla přiznat a přehlížela je, po dvou měsících ale byla vyčerpaná a její prospěch se horšil. Nikomu se nechtěla svěřit, protože nemohla pochopit, proč jí holky najednou ubližují a styděla se před ostatními, že si to nechá líbit a nebrání se. Matce ale začalo být divné, že má dcera tak najednou zase špatný prospěch a velmi se na Adélu zlobila, každý den se Adéla musela učit několik hodin a večer ji matka zkoušela, zda látku dobře zvládá. Doma Adéla vždy uměla na výbornou, druhý den ale přinesla trojku nebo čtyřku. Matce to začalo být divné a snažila se z Adély dostat co se děje, jestli třeba nefetuje, nebo nemá kluky. Ta se pod silným nátlakem matky přiznala, že se jí parta dívek ve škole směje za dobrý prospěch.

Matka se s Adélou domluvila, že společně zajdou za třídní učitelkou a celou situaci jí popíší. Třídní učitelka slíbila nápravu a pozvala do třídy pracovníka primárně prevence, který jí pomohl nastalou situaci řešit.

Jirka a Tomáš

Jirka byl žákem čtvrté třídy. Celé tři roky školní docházky patřil mezi průměrné žáky, ničím se od nich výrazně nelišil, do školy chodil rád a se spolužáky trávil i volná odpoledne. Ve čtvrté třídě se ale něco změnilo.

Již od října měl slabší prospěch, aktivit se nechtěl účastnit a o přestávkách byl spíše mimo třídu. Třídní učitelka si všimla i toho, že do minulého roku běžné pošťuchování s Tomášem (veselým, hovorným a třídou oblíbeným spolužákem) přešlo v jednostranné vtípkování na účet Jirky. Jirkův prospěch se stále zhoršoval, v hodinách byl negativistický a několikrát si třídní učitelka všimla i toho, že se o přestávkách se spolužáky pral.

Ačkoliv se třídní učitelka opakovaně pokoušela spolužákům domlouvat a Jirku motivovat k výuce, žádná změna ve vztazích nepřicházela. Následně bylo školou kontaktováno středisko výchovné péče. Při intervenčním programu ve třídě se podařilo několika žákům situaci dobře pojmenovat a také zaznělo vysvětlení důvodu k odmítavému chování vůči Jirkovi. Příčina byla způsobena tím, že o prázdninách po třetí třídě dostal Jirka od rodičů počítačovou hru, kterou si přál i Tomáš. Tomáš ji však nedostal a začal Jirkovi závidět. Tomáš využil svého postavení a oblíbenosti ve třídě a začal prosazovat celkové odmítání Jirky.

Díval se vždy zpovzdálí

Sedmák Jirka pochází z velmi dobře situované rodiny, k dispozici má vždy poměrně velkou částku peněz jako kapesné. Na co je používá, to jeho rodiče nekontrolují. Je inteligentní, dobře se učí, učitelům je sympatický a dokáže s nimi bez problému komunikovat.

Ve třídě se obklopil skupinou kluků, kteří jsou mu oddaní, protože si je kupuje sladkostmi a drobnými dárky. Čekají na něj před školou, nosí mu věci a podobně. Začínají pošťuchovat ostatní ve třídě a připravovat různé legrácky - vkládání papírů mezi chleby svačin, uzlování rukávů, schovávání věcí, vytrhávání stránek z učebnic a další výmysly. Jirka je vždy v pozadí, "srandičky" vymýšlí, případně doladí návrhy své skupiny, ale nevykonává je. Na to má své lidi. Při jedné legrácke se svačinou je člen skupiny přistižen a napaden majitelem svačiny. Jirka dává povel skupině, aby šla na pomoc. Dozor konající učitel roztrhne klubko a vynadá všem. Jirkova skupina drží při sobě a na dotaz, kdo si začal, svalí vinu na majitele svačiny. Prý je chtěl natřít máslem. Učitel celou věc uzavře, že s jídlem se nehraje.

Jirka se se skupinou domluví, že si na spolužáka počkají před školou. Tak se stane a spolužák dostane výprask. Jirka není přítomen, celou věc pozoruje bezpečně zpovzdálí. Po ukončení akce pozve skupinu do cukrárny, kde jim kupuje poháry a dává spokojené pochvaly z pozice šéfa. Poprvé si Jirka zažil pocit velké moci a uvědomil si, že má vlastně ochranku. Postupem času těchto konfliktů začalo přibývat a Jirka se stal šéfem třídy. On byl ten, kdo určoval pravidla třídy, on byl ten, kdo chodil upozorňovat učitele, že ve třídě se kluci perou a začal si ten a ten.

5. dotazník

Závěrem děti anonymně a samostatně vyplňovaly dotazník

Jsi šikanován/a?

Máš obavy z jiného žáka?

Ublížíje ti někdo ve škole pravidelně?

Máš dojem, že tvá obrana je neúčinná?

Myslíš, že je někdo v tvém okolí šikanován a cítíš, že je potřeba mu pomoci?

Po vyhodnocení dotazníku jsme zjistili, že šikana na naší škole není, jedná se o pouhé přestupky, které dokážeme společně řešit.

Poslání a cíle projektu

Cílem projektu je ukázat cestu, jak účinně snížit výskyt šikany na školách.

Toto téma projektu jsme zvolili kvůli alarmujícímu výskytu šikany na školách, který je zčásti ovlivněn nejen obecnou neznalostí zákonitostí různých forem a stádií vývoje šikany, ale současně i malou připraveností pedagogů šikanování řešit. Věříme, že pouze pokud budou děti seznámeny s touto problematikou a pedagogové na řešení šikany odborně připraveni a budou mít navíc oporu v rodičovské veřejnosti, bude možné se šikanou úspěšně bojovat. Název vyjadřuje naše přesvědčení, že šikanu nelze zastavit či zcela vymýtit, ale lze ji efektivně snižovat či omezovat.